Uimhir Lárionaid	
71	

Uimhir Iarrthóra

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
January 2010

Ag Foghlaim don Saol agus don Obair

Oideachas Pearsanta, Sóisialta agus Sláinte

[GSW21]

DÉARDAOIN 7 EANÁIR, IARNÓIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa cheistpháipéar seo.
Freagair **gach ceann** de na **3** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 45 an marc iomlán don pháipéar seo.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa sna ceisteanna **uile**.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
Marc Iomlán	

1 **(a)** Léigh **Mír A** agus freagair na ceisteanna a leanann.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Mír A

An tAlcól

Tá an t-alcól ar fáil go forleathan. Díolann an chuid is mó d'ollmhargaí i dTuaisceart Éireann alcól amhail fíonta, biotáille agus beoracha.
Is é 18 mbliana d'aois an aois dhlíthiúil le halcól a cheannach.

Fógraíonn cuid de na hollmhargaí alcól is saoire trí fhógraí teilifíse le daoine a spreagadh le halcól a cheannach.

© Getty Images/Jupiterimages

(i) Scríobh cineál **amháin** alcóil a dhíolann ollmhargadh.

____ [1]

(ii) Scríobh an aois dhlíthiúil le halcól a cheannach.

____ [1]

(iii) Scríobh cad é mar a fhógraíonn ollmhargaí an t-alcól.

____ [1]

(b) Scríobh **dhá** fháth a n-ólann daoine óga alcól.

1. ____ [1]

2. ____ [1]

(c) Mínigh dóigh **amháin** a dtig le hollmhargaí daoine óga a chosc ar alcól a cheannach.

____

____

____

____ [2]

(d) Mínigh **dhá** fhadhb a bhaineann leis an ólachán faoi aois i bpobal áitiúil.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

(e) Ciontaíodh Seán i dtiomáint ar meisce. Mínigh na héifeachtaí a bheidh aige seo ar Sheán.

____

____

____

____

____

____

____

____ [4]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

2 **(a)** Léigh **Mír B** agus freagair na ceisteanna a leanann.

Mír B

Féinmheas
Ciallaíonn féinmheas barúil mhaith a bheith agat díot féin. Bíonn teaglaim de scileanna, de bhuanna agus de thréithe ag daoine agus tá siad seo ina gcuidiú acu a bhféinmheas a thógáil.

Foinse: arna chur in oiriúint ó lch26 CCEA PSHE Textbook, Hodder & Stoughton

(i) Scríobh cad é is féinmheas ann.

____ [1]

(ii) Scríobh **dhá** rud atá ina gcuidiú ag duine an féinmheas a thógáil.

1. ______________________________________ [1]

2. ______________________________________ [1]

(b) Mínigh dóigh **amháin** a dtig le tuismitheoirí cuidiú le duine óg a f(h)éinmheas a fheabhsú.

____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(c) Mínigh **dhá** éifeacht a bhíonn ag íde béil ar dhuine óg.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

(d) Na hionchais a bhíonn ag tuismitheoirí maidir le hobair scoile, mínigh cad chuige a dtiocfadh leo strus a chur ar dhuine óg.

____ [6]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 **(a)** Léigh **Mír C** agus freagair an cheist a leanann.

Mír C

Is máthair shingil í Síle atá imníoch:

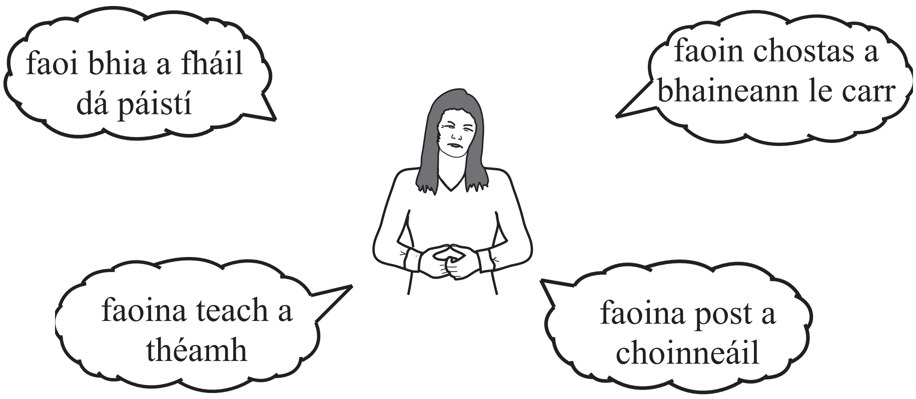

Scríobh imní **amháin** atá ar Shíle.

____ [1]

(b) Scríobh dóigh **amháin** a dtiocfadh le Síle a costas maireachtála a laghdú.

____ [1]

(c) Mínigh **dhá** dhóigh a dtiocfadh leis an Bhiúró Comhairle Saoránach cuidiú le Síle agus í imníoch faoi fhiacha.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(d) D'oscail Síle cuntas bainc agus fuair sí **cárta dochair** le rudaí a cheannach. Déan luacháil ar **chárta dochair** a úsáid le rudaí a cheannach.

[9]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.